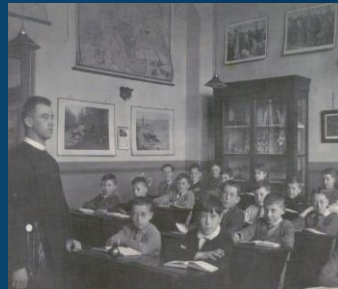


Moet mijn kind nog luisteren?



Even terug in de geschiedenis ...

- De bron van autoriteit werd ontleend aan functie (dokter, leerkracht, pastoor ...)
- De 'autoriteitsfiguur' werd niet gecontesteerd
- Gehoorzaamheid was vanzelfsprekend : zo niet straf
- De autoriteitsfiguur was zonder twijfel en afstandelijk
- Er werd geen vragen gesteld ...



Schoolreglement uit 1848

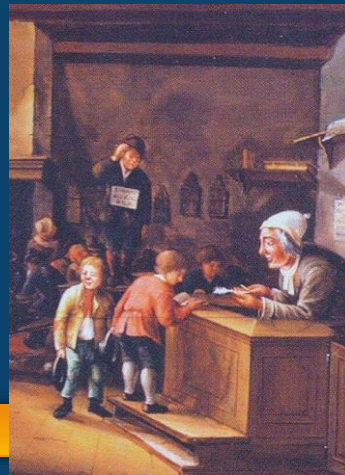
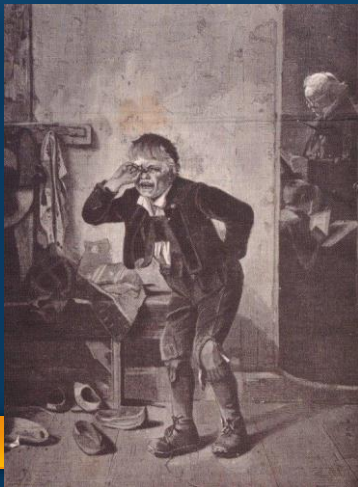
- | | |
|--|-----------|
| ● Kaartspelen in de klas | 10 slagen |
| ● Vloeken | 9 slagen |
| ● Alcohol drinken op school | 8 slagen |
| ● Liegen | 7 slagen |
| ● Meisjes spelen met jongens | 4 slagen |
| ● Ruzie maken | 4 slagen |
| ● Lange vingernagels | 2 slagen |
| ● In boek schrijven | 2 slagen |
| ● Niet buigen voor leerkracht
bij verlaten van het lokaal | 2 slagen |



VisualBee

3

Opvoeden bestond in 'lijfstraffen' en 'beschaming'



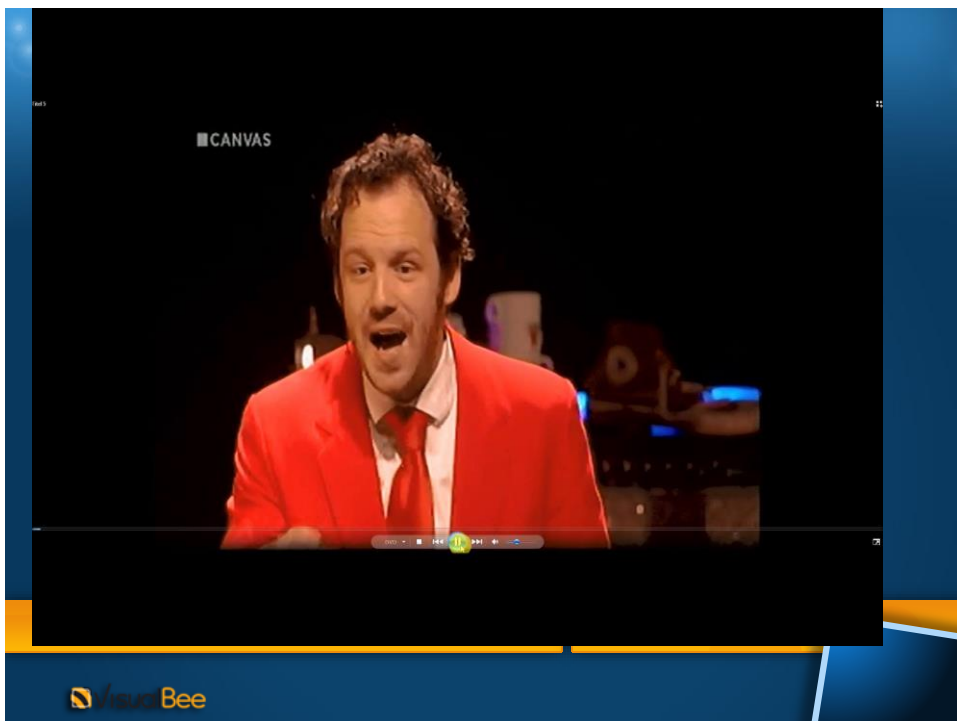
VisualBee

Waar is die “goeie ouwe” tijd gebleven ...

- Vroeger hadden leerkrachten gezag...
- Ouders waren toen echte ouders...
- Ik had respect voor mijn vader...
- Dat had ik niet moeten proberen...
- Toen bestond er geen ADHD..
- Waar is die 'goeie ouwe' tijd gebleven



5



Opvoeden vandaag is :

“Het in relatie staan van opvoeders en kinderen”

“Een interactie tussen “vraag” en “aanbod”



OPVOEDEN GAAT NIET ALTIJD VANZELF

- Zuigeling : huilen, eten, ...
- Peuter : spraak,...
- Kleuter : zindelijkheid, druk, ...
- Lagere school: leerproblemen, huiswerk, faalangst...
- Puber: conflicten,...
- Adolescent: drugs,...



Ikke, ikke, ikke en de rest...

- Rond 1-2 tot 3 jaar bewust zijn van het eigen IK
 - Voor die leeftijd : Ik-loos bestaan, geen besef van identiteit
 - Kind leert dat het ook 'macht' heeft (Als ik ween komt mama)
 - Geniet van de invloed die het heeft op de omgeving
 - Explosie van egocentrisme (IK sta in het centrum van alles)
 - Kind maakt onderscheid tussen zichzelf en de anderen
 - Kind spreekt zich met IK aan (ikke eten, ikke soep, ipv Liam wil een koek).
 - Samenspelen gaat heel moeilijk, luistert niet meer naar de moeder. Een meegaande baby wordt een tegendraadse peuter (schok voor ouders)



VisualBee

9

Ikke Ikke..... onontbeerlijk maar o zo lastig

- Egocentrisme laat zich zien op drie vlakken:
 - Cognitief : ik kan mij niet het standpunt van de ander indenken
 - Emotioneel : ik kan mij niet inleven in de situatie van de ander, ik kan mij niet voorstellen wat de ander voelt. (Cfr. Wreedheid van kinderen, bal afpakken...)
 - Perceptueel : ik kan mij niet inbeelden hoe de ander de wereld waarneemt
- Rond 3-4 jaar zwakt het egocentrisme geleidelijk af...doch het verdwijnt nooit helemaal ,



VisualBee

10

Waarom is die 'ik' zo belangrijk ?

- Zelfzekerheid
 - Ik kan dat
- Zelfstandigheid
 - Ik kan dat alleen
- Onafhankelijkheid
 - Ik durf dat alleen



Peuters in de koppigheidsfase, enkele tips

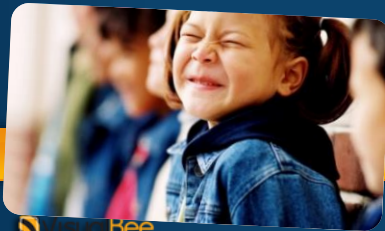
- Boos worden en mopperen is olie op het vuur
- Niet onmiddellijk reageren met dwang – koppigheid wordt sterker
- Niet toegeven aan huilen of schreeuwen
- Complimentjes geven over iets wat goed gaat
- Reageer niet met een 'vraag'
- Kijk in de ogen en spreek in concrete termen
- Bied een dag- en nachtstructuur (veiligheid)



onderzoeksgegevens

Onderzoek toont aan:

- 80 % tot 85 % komt zonder problemen op de pootjes terecht (af en toe opvoedingsvragen/problemen)
- 10% tot 15 % volgt na een hindernissenparcours (gedragsproblemen)
- 6 tot 7 % kampt met ernstige gedragsstoornissen



Visual Bee

13

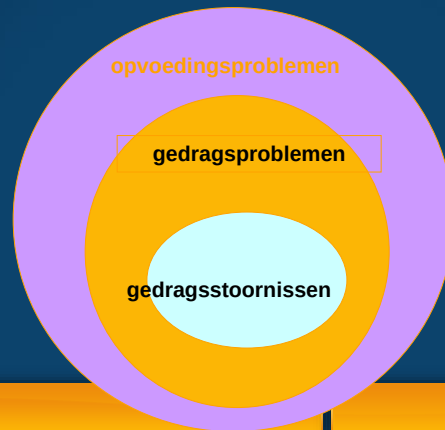
Onderscheid jongens-meisjes



Visual Bee

14

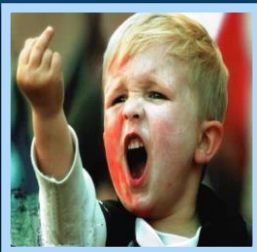
Opvoedingsproblemen, gedragsproblemen, gedragsstoornissen



15

VisualBee

Wat is normaal ?



- Volgens onderzoek (Minton, Kagan & Levine) (bij normale kinderen van ongeveer 27 maanden) .
 - Moeder wil iets of verbiedt iets :
 - 43 keer op honderd kind gehoorzaamt vrijwillig, 18 na dwang, 13 na compromis, 15 moeder maakt er geen punt van.
- Ander onderzoek (Wahler & Dumas) : peuters en kleuters luisteren een kwart van de tijd niet
- Ander onderzoek (Patterson & Forgatch) : jongens van 10-11 jaar doen de helft van tijd niet wat er van hen gevraagd wordt .

16

VisualBee

WELKE PROBLEMEN ?

GEZIN

- angstig en teruggetrokken, faalangst, schoolangst
- depressief gedrag, ongelukkig zijn,
- studieproblemen, motivatie,
- lichamelijke klachten
- impulsief, overactief gedrag, stress
- oppositioneel opstandig gedrag
- agressief gedrag
- druggebruik



17

WELKE PROBLEMEN ?

SCHOOL

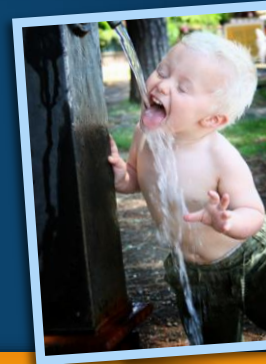
- | | |
|--|------|
| - problemen thuis | 23 % |
| - leerproblemen, faalangst, slechte punten | 16% |
| - depressie, rouw, anorexia... | 23% |
| - pesten, ruzies, soc.vaardigheden... | 18% |
| - misbruik, mishandeling | 2% |
| - spijbelen | 5% |
| - ziekte | 7% |
| - problematisch druggebruik | 4% |



18

Top tien van hulpvragen

- 1 Niet luisteren
- 2 Opvoedingsaanpak algemeen
- 3 Straffen
- 4 Slaapproblemen
- 5 Koppig dwars
- 6 Druk hyperactief
- 7 Aandachtvragend
- 8 Driftbuien
- 9 Moeilijk temperament
- 10 Echtscheiding



19

Zijn kinderen vandaag anders ?



20

MEER PROBLEMEN MET KINDEREN ?

Nu

- minder kinderen
- bewuste opvoeding
- onzekerheid, instabiel gezin
- ouders weten meer
- spanningsveld: school-gezin
- opvoeden is privé

Vroeger

- grote gezinnen
- leren moet niet
- meer waarden (ouderlijk gezag)
- geen twijfel
- meer autoriteiten
- meer sociale steun controle

21



Plaats in de rij ????



**Kinderen zijn net
pannenkoeken...
De eerste mislukt altijd**



Opvoeden

- **Fout**
- ouders kneden het kind en zijn verantwoordelijk voor het resultaat (schuldmodel)
- **Juist:**
- opvoeding wordt in sterke mate mee bepaald door het kind, gezinskenmerken en opvoederskenmerken. (interactioneel model)

VisualBee

23



OPVOEDEN...Enkele basisregels

- Betrokkenheid, luisteren, signalen begrijpen
- Positief benaderen, kritisch zijn
- Duidelijke grenzen, voorspelbaarheid, consistent en consequent zijn
- Geborgenheid en bescherming
- Relativeren en geduld
- Gezag en ouderlijk front

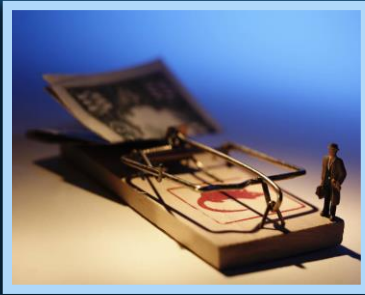


4 Voorwaarden en 4 Vaardigheden tot succesvol opvoeden

4 Voorwaarden (4 V's) :
veiligheid, verzorging
vertrouwen en
verwachtingen

4 Vaardigheden (4 S'en) :
steunen, structureren,
stimuleren, sturen

VALKUILEN VOOR OPVOEDERS



- Dwang, machtsstrijd, geweld...oog om oog...
- Weinig ontwikkelingsruimte bieden, controle
- Overdreven waarschuwen
- Versterken van negatief gedrag
- Vage regels, vage sancties
- Verbreken ouderlijk front

VisualBee

27

Specifieke technieken

- Aanmoedigen gewenst gedrag (belonen)
- Grenzen stellen en durven corrigeren
- Negeren (consequent)
- Confronteren (kort)
- Hulp (vriendelijk en vastberaden)
- Time-out en TAVA



VisualBee

28

Hoe leren we gewenst gedrag aan ? Hoe leren we ongewenst gedrag af?

- Gewenst gedrag neemt toe als het gevolgd wordt door iets aangenaams
- Beloon voor kleine stappen ipv een grote verdienste
- Materiële, sociale en activiteitenbeloningen
- Ruilversterking (stap voor stap)



29

Hulpmiddelen

- Begin met wat het kind al kan.
- Liefst krachtige sociale beloning .
- Leg uit aan het kind wat je wil bereiken .
- Tijdmetering bvb met keukenwekker.
- Langzaam opbouwen (geen 100% resultaat)
- Koelkastkrant voor papa
- Fotopuzzel
- Volhouden



30

Structuurwegwijzer



Structuurwegwijzer

Structuurkaartje CM



Wat met straffen?

- Straf heeft een opvoedende functie- geen wraak
- Straf in verhouding tot ernst van de feiten
- Maak duidelijk wat je met ongewenst gedrag bedoelt
- Onmiddellijk na de feiten .Beter een snelle straf geven dan een zware.
- Afkoelen (voor ouders) voorkomt brandwonden
- Een straf waarmee gedreigd wordt moet ook worden uitgevoerd.
 - Ongewenst gedrag neemt toe als er enkel gedreigd wordt.
- Spreek straf af
 - Kinderen leren veel vlugger wat hoort en wat niet hoort



Realistisch en zinvol straffen



- Oppassen voor extreme, impulsieve of te langdurige straffen
- Een straf is een signaal dat een kind te ver is gegaan, het is niet de oplossing
- Laat het kind het ongewenst gedrag in zijn gewenste vorm hernemen (bv. bal afnemen – bal vragen)
- Na afloop van de straf : schone lei
- Vergeet niet !!! Beloon ook nadien het gewenst gedrag

Hoe problemen ontstaan ?

Kindfactoren : aanleg, temperament, gezondheid, intelligentie...

Ouderfactoren : persoonlijkheidskenmerken, levensgeschiedenis, inzicht en vaardigheden, partnerrelatie, verwachtingen van ouders...

Omgevingsfactoren: vrienden, netwerk, sociale omgeving, werkloosheid, overlijden, migratie...



WANNEER HULP ZOEKEN ?



- Probleemgedrag duurt al een hele tijd
- Gedrag komt frequent voor
- Gedrag past niet bij de leeftijd
- Gedrag komt voor bij verschillende personen en in verschillende situaties
- Plotse wijzigingen in gedrag
- Meerdere problemen samen
- Vreemd gedrag

HOE HELPEN?



- Meersporenaanpak : Ouders – jongere - derden
- Niet alleen kindere/jongere 'behandelen' maar ook gezinsaanpak
- Zorgvuldige verkenning van het probleem i.p.v. "witte konijnen toveren"
- Meerdere overlegmomenten
- Een diagnose alléén lost niets op
- Tijd nodig
- Samen aan de slag met



Grenzen



VisualBee



VisualBee

40